

Concert vrijdag 13 maart 2009

Ensemble Oostenrijk-Jansen

Kasteel De Vanenburg Putten

randmeer
concerten

Inhoud

Programma

Over de musici

Toelichting bij het concert door Hans Maas

Levensbeschrijving van G. Ph. Telemann

Terugblik op concert van Yoram Ish-Hurwitz door Annette Essers

Overzicht concertserie 2009/2010

Beknopt overzicht programma 2008/9

Contactadressen en concertlocaties

A decorative graphic consisting of seven red circles of varying sizes, arranged in a diagonal line from the bottom left towards the top right. The circles have a slight shadow, giving them a 3D appearance.

**randmeer
concerten**

11e Randmeerconcert - seizoen 2008/2009
Vrijdag 13 maart 20.00 uur
Kasteel De Vanenburg - Putten

Ensemble Oostenrijk-Jansen

Nienke Oostenrijk – sopraan
Pauline Oostenrijk – hobo
Maarten Jansen – cello
David Jansen - klavecimbel

J.S. Bach
(1685-1750)

Aria 'Erfüllet, ihr himmlischen, göttlichen
Flammen' uit BWV I

Aria 'Komm, komm, mein Herze steht dir offen'
uit BWV 74

J.S. Bach

Sonate in g kl.t. BWV 1020
voor hobo en klavecimbel (oorspr. fluit en
klavecimbel)

Allegro

Adagio

Allegro

G.Ph. Telemann
(1681-1767)

Cantate 35: 'Verlöschet, ihr Funken der
irdischen Liebe'

~ Pauze ~

A. Vivaldi
(1678-1741)

Sonate in g kl.t. voor cello en klavecimbel

Preludio largo

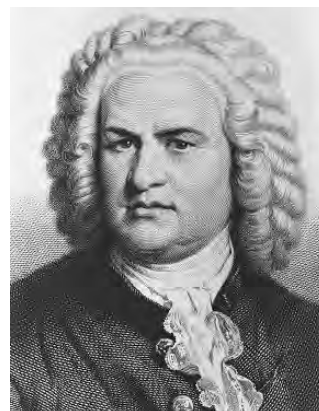
Allemande andante

Sarabande largo

Gigue allegro

G.F. Händel
(1685-1759)

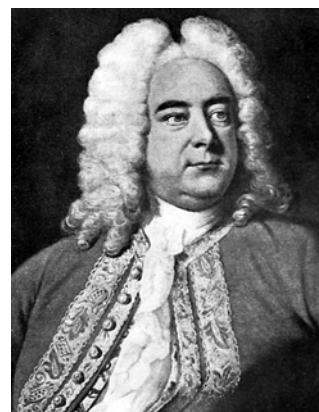
Cantate 'Mi Palpita il Cor'

Johann Sebastian Bach

Georg Philipp Telemann

Georg Friedrich Händel

Foto Peter Koop

Ensemble Oostenrijk-Jansen

Twee zussen en twee broers brengen de mooiste barokaria's voor sopraan, hobo of althobo en basso continuo, afgewisseld met virtuoze instrumentale werken. De door de pers (om zijn stijlvastheid en virtuositeit) zeer geprezen cd "Bach aria's voor sopraan en hobo" in de collectie Aangenaam Klassiek 2001 was voor Nienke en Pauline aanleiding om een prachtig programma samen te stellen met Barok cantates en aria's, afgewisseld met instrumentale werken. Zij vonden daarbij een muzikaal perfect passend continuo duo in de broers Maarten (cello) en David Jansen (klavecimbel).

Nienke Oostenrijk heeft zich de afgelopen jaren toegelegd op kamer-muziek en op het lied- en het concertrepertoire. Het accent daarbij ligt op zowel de barok- als de klassieke periode. De Matthäus passie van Bach o.l.v. Jaap van Zweden, en die met de Berliner Singakademie in het Konzerthaus Berlin vormen hoogtepunten in de vele uitvoeringen die zij gaf. Met het Combattimento Consort was zij te horen in Rameau's Castor en Pollux en het Weihnachtsoratorium van Bach (Concertgebouw Amsterdam). Nienke betreedt ook het terrein van de eigentijdse klassieke muziek, zoals o.a. met het 2e strijkkwartet van Schönberg en composities van Jeff Hamburg en Leo Samama. In dit verband werkte zij met o.a. het Schönberg Kwartet, het Orpheus Kwartet en het Daniël Kwartet en het Leo Smit ensemble. Nienke heeft in de afgelopen jaren vele liedrecitals gezongen op alle grote en kleine podia in Nederland. Voor NPS radio trad Nienke regelmatig op met pianisten als Rudolf Jansen en Sepp Grotenhuis. Tevens trad zij veelvuldig op met pianist Hans Eijsackers en klarinettist Lars Wouters van den Oudenweijer en met trio Lycoris (met haar zus Pauline en harpiste Manja Smits). Naast haar Bach CD werden ook de opnamen van de composities Zey... van Jeff Hamburg en de CD "En Hollande" van Leo Samama met groot enthousiasme ontvangen.

Pauline Oostenrijk ontving in 1999 de Nederlandse Muziek Prijs, de hoogste staatsonderscheiding op het gebied van de Klassieke Muziek. Voordien had ze op nationale en internationale concoursen al de nodige prijzen in de wacht gesleept, waaronder de eerste prijs van het Gillet hobo-concours in Baltimore, die haar een recital in Carnegie Hall opleverde. Ze studeerde aan het Conservatorium van Amsterdam bij Koen van Slooter en Jan Spronk, en volgde daarna lessen bij o.a. Han de Vries en Thomas Indermühle. Daarnaast voltooide ze een pianostudie bij Willem Brons. Pauline Oostenrijk is als solo-hoboïste verbonden aan het Residentie Orkest.

Van haar activiteiten als soliste en kamermusicus getuigen een aanzienlijk aantal cd-opnames. Verschillende componisten schreven werken voor haar, waaronder Louis Andriessen (To Pauline O voor hobo solo). Ze treedt regelmatig op met pianist Ivo Janssen, met haar zus, de sopraan Nienke Oostenrijk (barokensemble met klavecijnist David Jansen en cellist Maarten Jansen) en als lid van het gezelschap Nieuw Amsterdams Peil, dat hedendaagse kamermuziek uitvoert.

Zelf componeert ze ook. In opdracht van de Raad van State schreef ze, ter gelegenheid van het zilveren Regeringsjubileum van Koningin Beatrix, een werk voor althobo en klein ensemble, dat ze in november 2005 voor Hare Majesteit heeft uitgevoerd.

Maarten Jansen, cello, studeerde in Utrecht bij Elias Arizcuren, waar hij zijn examen Uitvoerend Musicus met een 10 en onderscheiding haalde. Voorts studeerde hij bij Claus Kanngießer aan de Hochschule für Musik Köln en bij Philippe Muller aan het Conservatoire national supérieur de Musique et de Danse de Paris. Met "mit Auszeichnung" geslaagd voor het Aufbau-studium in Freiburg, waar Christoph Henkel zijn Professor was, ronderde hij zijn studie af. Daarnaast nam hij deel aan Masterclasses van Janos Starker, Truls Mørk, Arto Noras, Tsuyoshi Tsutsumi, Josef Chuchro en Peter Wiley. In de kamermuziek is hij actief als cellist van het Trio Arpa Aul'Arco, Ensemble Oostenrijk-Jansen en het Daidalos pianotrio. Met pianist Bas Verheijden vormt hij een Duo. In 2002 nam hij deel aan het Kammermusikfest für Preisträger des ARD-Wettbewerbs, waarbij geconcentreerd werd in München, Berlijn en Schloß Elmau.

Hij werkte mee aan een concerten van de Spectrum-Concerts-serie in de Kammermusiksaal van de Philharmonie in Berlijn. Op concoursgebied beproefde hij zijn geluk o.a. bij de Stichting Jong Muziktalent Nederland, die hem in 1993 de eerste prijs toekende, het Charles Hennen Concours waar hij, deel uitmakende van het Trompenberg Pianoquintet in 1994 de derde prijs won, en het internationale celloconcours Scheveningen ('95 halve finale).

Klavecijnist **David Jansen** studeerde bij Jan Welmers en Jan Raas aan het Utrechts Conservatorium en bij Leo van Doeselaar aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij was prijswinnaar bij diverse concoursen; o.m. het Internationaal Orgelconcours Nijmegen 2000 (1e prijs) en het Internationaal Hendrik Andriessen Orgelconcours 1992. Artiesten met wie hij regelmatig samenwerkt zijn de sopraan Claron McFadden, zijn zus de violiste Janine Jansen en de mezzo-sopraan Wilke te Brummelstroete. David Jansen speelt bij gerenommeerde gezelschappen als Amsterdam Sinfonietta (onder meer o.l.v. van Bobby McFarren en Candida Thompson), het Rotterdams Kamerorkest, het Radio Philharmonisch Orkest Holland (o.l.v. Kristjan Jaarvi), het Groot Omroepkoor, het koor van de Nationale Reisopera en Lancashire Sinfonietta. De pers liet zich meer dan eens lovend uit over het spel van David Jansen.

Zo werden belicht zijn "groot aanvoelingsvermogen" en "zijn aangeboren dispositie voor het instrument. ". "De even enthousiaste als onbevangen David Jansen laat zich als boeiend solist horen."

Kanttekeningen bij dit concert

De twee aria's van **Johann Sebastian Bach** waarmee dit concert begint zijn afkomstig uit de tweede volledige 'jaargang' van geestelijke cantates die Bach schreef als cantor van de Thomaskirche in Leipzig, in 1725. De sopraan-aria *Erfülle, ihr himmlischen, göttlichen Flammen* is het derde deel van de cantate *Wie schön leuchtet der Morgenstern* BWV 1, voor het feest van de Annunciatie, in het Nederlands ook wel Verkondiging (een germanisme) of Maria Boodschap genoemd. De tekst van de cantate, van een anonieme dichter, is een bewerking van de gelijknamige koraaltekst. Uit *Erfülle, ihr himmlischen, göttlichen Flammen* spreekt een vurig, mystiek liefdesverlangen, als van een bruid naar haar bruidegom. De opzet lijkt op die van een 'da capo'-aria, de normale vorm van alle grote aria's uit deze periode. Het begin is een instrumentaal 'ritornello', dat als het ware een beknopte samenvatting geeft van de hele aria en in de tussenspelen terugkeert, vaak gedeeltelijk. In de vocale solo's worden de ideeën van het ritornello uitgewerkt. De eerste grote solo verwerkt het eerste gedeelte van de tekst, dat de kerngedachte bevat. Na een tussenspel wordt in de volgende solo in het tweede tekstgedeelte behandeld, dat die kerngedachte van een iets andere kant belicht. Ten slotte keert – na weer een ritornello – de eerste tekst weer terug, op precies dezelfde muziek, 'da capo', 'vanaf het begin opnieuw'. In dit geval is die terugkeer niet een letterlijk 'da capo', maar een gewijzigde versie. Het openingsritornello dient ook als naspel. Voor Bachs doen is de instrumentatie van de cantate als geheel tamelijk ongewoon, met een opvallend aandeel van donker klinkende instrumenten, zoals ook de 'oboe da caccia' (een soort althobo) van deze aria. Het ritornello-principe vormt overigens ook de basis van de andere aria's van het concert.

De korte aria *Komm, komm, mein Herze steht dir offen* maakt deel uit van de cantate *Wer mich liebt, der wird mein Wort halten* BWV 74 voor eerste Pinksterdag. Zoals wel vaker herschreef Bach voor deze cantate muziek die hij eerder had gemaakt. Zo is deze aria voor sopraan en oboe da caccia een bewerking van een aria uit de Pinkstercantate van het jaar daarvoor, voor basstem en obligaat viool! De tekst van dichteres Christiane Mariane von Ziegler geeft commentaar op het Pinkster-evangelie, over de uitstorting van de Heilige Geest over de discipelen, tien dagen na Jezus' Hemelvaart. Het openingskoor citeert het Johannes-evangelie (14:23): 'Indien iemand Mij liefheeft, zal hij Mijn woord bewaren en Mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen'. De aria *Komm, komm, mein Herze steht dir offen* is hierop het bevestigende antwoord van de gelovige die hoopt daardoor troost te zullen vinden.

De sonate in g klein die we als eerste instrumentale onderdeel van dit programma horen, is het meest bekend als sonate voor fluit en klavecimbel, hoewel in een van de twee bevaarde gebleven handschriften de viool als melodie-instrument wordt vermeld. Maar in de achttiende eeuw vormde het geen probleem om zulke werken, eventueel met wat aanpassingen, op nog een ander instrument te spelen, bijvoorbeeld hobo. De negentiende-eeuwse onderzoekers van de Bach Gesellschaft schreven de sonate toe aan Johann Sebastian Bach en namen hem op in hun uitgave van diens volledige werken. In 1951 vermeldde Wolfgang Schmieder hem in zijn catalogus, de 'Bach Werke Verzeichnis', als BWV 1020, maar met twijfels over de authenticiteit. Die twijfels waren al eerder gerezen, en inmiddels zijn de deskundigen het er wel over eens dat de componist niet J.S. Bach kan zijn geweest. 'Del signor Bach' staat op één van de handschriften – maar er waren in de achttiende eeuw veel meer 'heren Bach' met grote compositorische talenten, bijvoorbeeld Johann Sebastians tweede zoon Carl Philipp Emanuel, die tijdens zijn leven beroemder was dan zijn vader, of diens oudste broer Wilhelm Friedemann, die door zijn vader als de meest begaafde werd beschouwd. BWV 1020 staat stilistisch in ieder geval veel dichter bij de muziek van de zonen Bach dan bij die van hun vader. Een 'modern' kenmerk is bijvoorbeeld dat de sonate maar drie delen heeft, in de volgorde snel-langzaam-snel. Verder komt het vrij veel voor dat een kort motief meteen wordt herhaald, en ook de eenvoudige bas, gespeeld door de linkerhand van het klavecimbel, wijst op een jongere generatie. Maar al is er geen zekerheid over de componist, de sonate is een buitengewoon aantrekkelijk en met groot vakmanschap gemaakt stuk. Het is geen solosonate met begeleiding: de rechterhandpartij van het klavecimbel is een 'obligaat-partij' en zou ook door een ander melodie-instrument gespeeld kunnen worden, als een trisonate. De twee melodiestemmen, nu dus hobo en rechterhand, zijn afwisselend 'solist' en 'tweede stem' of 'begeleiding'.

Georg Philipp Telemann was een van de productiefste componisten uit de hele geschiedenis; de omvang en de veelzijdigheid van zijn oeuvre zijn ronduit verbluffend. Dat hangt misschien voor een deel samen met het feit dat zijn muziek niet zo complex is als die van zijn tijdgenoot J.S. Bach. Om die eenvoud wordt Telemann tegenwoordig vaak wat minder gewaardeerd dan Bach, maar tijdens zijn leven was dat precies andersom.

Hij werd algemeen beschouwd als de belangrijkste Duitse componist van zijn tijd, en Bach werd verweten dat hij onnodig ingewikkelde muziek schreef, die bovendien zo moeilijk te spelen was dat Bach dat eigenlijk alleen zelf goed kon. Bach zou het waarschijnlijk niet eens zijn met de laatdunkende toon waarop wel eens over Telemann wordt gesproken. Telemann was in ieder geval de peetvader van Bachs zoon Carl Philipp Emanuel, die hem later zou opvolgen als muzikaal directeur van de vijf hoofdkerken in Hamburg. De eenvoud van Telemanns muziek is trouwens bedrieglijk en gaat samen met een groot raffinement; eenvoud is niet hetzelfde als oppervlakkigheid.

Telemann voelde de muzikale behoeften van zijn tijdgenoten blijkbaar heel goed aan, en hij had bovendien een ongelooflijk talent om tegemoet te komen aan de wensen van uiteenlopende doelgroepen. De cantate *Verlöschet ihr Funken der irdischen Liebe* komt uit de verzameling *Der harmonische Gottesdienst*, die Telemann in 1726 in Hamburg liet uitgeven, met een solocantate voor iedere zon- en feestdag van het kerkelijk jaar. Zakelijk was de uitgave een waagstuk. Het was niet de gewoonte

om kerkmuziek te drukken, want deze werd in de regel 'op maat' geschreven door de kapelmeester of cantor van iedere kerk. Telemann stelde in zijn voorwoord dan ook dat zijn cantates niet alleen geschikt waren voor gebruik in de kerk, maar ook voor huiselijke muziekbeoefening. En de praktijk wees uit dat hij het – zoals zo vaak als hij muziek voor amateurs liet drukken – goed gezien had. Telemanns cantates zijn duidelijk kleinschaliger dan die van Bach. Iedere cantate is geschreven voor een solostem, een obligaat instrument (viool, fluit, hobo enz.) en basso continuo (bas-instrument en/of akkoordinstrument), en bestaat uit een klein aantal delen, bijvoorbeeld twee keer een recitatief gevolgd door een aria. *Verlöschet ihr Funken der irdischen Liebe* is bestemd voor de eerste zondag na Trinitatis (Drievuldigheidszondag).

In de zeventiende eeuw was de cello een typisch begeleidingsinstrument, dat diende om in orkesten en ensembles baspartijen te spelen, samen met een akkoordinstrument zoals orgel of klavecimbel. In de achttiende eeuw kwam daar langzamerhand wat verandering in.

Vivaldi moet een van de eersten zijn geweest die de mogelijkheden van de cello als solo-instrument benutte; zijn zes sonates voor cello en basso continuo, die ca. 1740 in Parijs werden uitgegeven, zijn de vroegste voorbeelden van dit genre. Daarnaast zijn er nog drie andere sonates in handschrift bewaard gebleven, waar die in g klein er één van is. Zoals zo veel sonates uit deze periode bestaat hij uit vier delen. De indeling *Preludio – Allemande – Sarabande – Gigue*, een 'voorspel' gevolgd door drie dansen, komt overeen met het traditionele 'sonata da camera'-type van viool- of triosonates. Maar Vivaldi's cellosonates zijn zeker geen vioolmuziek die op cello wordt gespeeld. Als muziekdirecteur van een meisjeshuis in Venetië, waar de kinderen alle mogelijke instrumenten bespeelden, had hij een buitengewoon gevoel voor de eigen klanken en expressiemogelijkheden van ieder instrument ontwikkeld. Hij wist zijn melodiek dan ook perfect op het karakter van de cello af te stemmen.

In tegenstelling tot de cantates van Bach en Telemann in dit programma heeft **Händels** *Mi palpita il cor* een wereldlijke tekst.

Als vorm van vocale kamermuziek had de solo-cantate zich in de zeventiende eeuw in Italië ontwikkeld, en eigenlijk is de Lutherse geestelijke cantate zoals we die kennen van Bach of Telemann een aanpassing van dit genre aan de eredienst. Händel schreef *Mi palpita il cor* waarschijnlijk ca. 1712, kort na zijn aankomst in Londen, waar hij triomfen vierde als componist van Italiaanse opera's. Tijdens de drie jaar die hij in Italië had doorgebracht, had hij al veel ervaring met cantates opgedaan, en het is goed mogelijk dat *Mi palpita il cor* muziek bevat die hij toen al had geschreven. De cantate bestaat uit twee aria's, ieder voorafgegaan door een recitatief, waarbij in het eerst recitatief nog een arioso is opgenomen. De tekst is een typisch voorbeeld van 'Arcadische' poëzie, over een idyllische wereld van herders en nimfen, waar het leven eenvoudig is en de enige zorg de liefde. Typisch is ook de ik-figuur van deze cantate, die smacht naar zijn geliefde, die tot nu toe ongevoelig voor hem is gebleken. Het is de favoriete soort poëzie voor cantates. Händel had tijdens zijn Italiaanse 'leerjaren' zelfs een aantal bijeenkomsten bezocht van de Accademia dell'Arcadia, een zeer elitair genootschap van vorsten, edellieden, dichters en kunstenaars waarin deze poëzie beoefend werd, en waarvan de leden typisch 'Arcadische' namen zoals Tirsi of Ermelinda gebruikten. De cantate laat uitstekend horen dat Händel het Italiaanse muzikale idioom volledig onder de knie had gekregen. Niet voor niets werd hij door de Italianen wel 'il caro Sassone', 'de geliefde Sakser' genoemd. De 'mannelijke' tekst is voor een so-

praanstem geschreven; in Händels tijd waren alle mannelijke ster-vocalisten nu eenmaal castraten. Maar omgekeerd kwam het ook toen al vaak genoeg voor dat een mannelijke rol in een opera door een vrouw werd gezongen, als de prima donna in kwestie vond dat haar stem daarin goed tot zijn recht kwam.

Hans Maas
5 maart 2009

Extra informatie over G.Ph. Telemann, die een tijdgenoot was van Johann Sebastian Bach en Georg Friedrich Händel en beiden gekend heeft.

Telemann (Maagdenburg, 14 maart 1681 – Hamburg, 25 juni 1767) was een Duits barokcomponist, dirigent en organist en vermoedelijk de meest productieve componist ooit.

Jeugd en opleiding

Georg Philipp Telemann was de zoon van de *Diaconus* aan de *Heilig-Geist-Kerk* Heinrich Telemann en zijn echtgenote Maria Haltmeier. Telemann kreeg zijn muzikale opleiding van de Magdeburger organist en cantor Benedikt Christiani. Zijn vader was vroeg overleden en zijn moeder wilde zijn muzikale neigingen onderdrukken. Zij stuurde hem in 1698 naar het gymnasium te Hildesheim, maar daar werd zijn muzikaal talent opnieuw bevorderd. Telemann mocht zelfs de organist en cantor van de Sankt Godehardkerk te Hildesheim vervangen en kon in Braunschweig en Hannover aan opera-uitvoeringen deelnemen. Op wens van zijn moeder ging hij 1701 naar Leipzig om aan de universiteit rechten te studeren. Op weg naar Leipzig kwam hij in Halle in contact met de jonge Georg Friedrich Händel. Zij werden goede vrienden. Al spoedig schreef Telemann cantates voor de Leipziger *Thomaskirche* en besloot componist te worden. In 1702 stichtte hij een *Collegium musicum* met studenten, waarvoor hij openbare concerten organiseerde. In hetzelfde jaar werd hij tot artistiek directeur van de Leipziger Opera benoemd en begon hij aan zijn eerste opera's. Verder was hij als organist en muziekdirecteur aan de *Nieuwe Kerk* te Leipzig werkzaam. In 1705 werd hij kapelmeester in Sorau (Zary) aan het hof van Graaf Erdmann von Primnitz. In Sorau maakte hij kennis met Erdmann Neumeister, van wie hij later teksten als grondslag voor composities gebruikte en die hij later in Hamburg zou weerzien. In 1706 werd hij *Hofkapelmeester* aan het hof van Hertog Johan Willem van Saksen-Eisenach. In Eisenach leerde hij Johann Sebastian Bach kennen.

Kapelmeester aan de *Barfüßer- und Katharinen-Kirche* (1712-1721)

In 1712 werd Telemann benoemd tot kapelmeester aan de *Barfüßer- und Katharinen-Kirche* in Frankfurt aan de Main, waar hij spoedig tot stedelijk muziekdirecteur benoemd werd. Later dirigeerde hij het *Collegium musicum* van het gezelschap «Frauenstein», waarvoor hij orkest- en kamermuziek componeerde en wekelijks concerten organiseerde. De negen jaren in Frankfurt aan de Main markeren een vruchtbare en belangrijke periode. Hier ontstonden vele kerkmuziekwerken, vooral de cantates en de *Brockes-Passion*. In 1714 hertrouwde Telemann met Maria Katharina Textor uit Frankfurt. Toen zij er later vandoor ging met een Zweedse officier - een kinderrijk gezin en grote schulden achterlatend, als gevolg van deelname aan een loterij - is er in Hamburg een collecte voor Telemann gehouden.

*Magnifici,
Socht die Veste, Sochtgeladete, Socht. und wochelste,
Sofzinfunden, Sofzgebunden Geron und Patron!*

*Herr Magnificente, Socht. und wochelste, Geron Jernit zu
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!
Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!*

Herr Magnificente:

Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!

Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!

Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!

Sofzinfunden Sofzgebunden Geron und Patron!

*Hamburg d. 3. Sept.
1722.*

Verzoekschrift uit 1822 (*)

Verblijf in Hamburg (1721-1767)

In 1721 vertrok hij naar Hamburg en werd opvolger van Johann Gerstenbüttel als organist en cantor aan het *Johanneum* en muziekdirecteur van vier van de vijf hoofdkerken van de Hanze stad - uitgezonderd de Domkerk. Telemann leefde en werkte het grootste deel van zijn leven in Hamburg. Hij herstelde er het door Matthias Weckmann gestichte *Collegium musicum*. In 1722 werd hij de opvolger van Reinhard Keiser als artistiek leider van de Ham-

burgse Opera aan de Gansensmarkt, waarvoor hij 25 opera's gecomponeerd heeft en die onder hem nieuwe hoogtepunten beleefde. Telemann was tijdens zijn leven de beroemdste in Duitsland levende componist en musicus. Zijn grote oeuvre omvat naast opera's, veel kerkmuziek, waaronder cantates, oratoria, passiemuziek, motetten en psalmen, alsook een groot aantal (meer dan 1000) instrumentale werken, zowel kamermuziek als orkestmuziek; jammer genoeg is daar maar een klein deel van bewaard gebleven. Zijn petekind Carl Philipp Emanuel Bach volgde hem op als muzikaal directeur van de vijf stadskerken. Telemann heeft nieuwe koorwerken voor verschillende geestelijke en wereldlijke gebeurtenissen geschreven. Van 1716 tot 1766 schreef hij rond 1200 kerkcantates, 23 passiemuzieken, 5 passieoratoria, 13 psalm-muzieken, 9 wereldlijke cantates en serenades, 9 kapiteinsmuzieken, 13 motetten en 6 missen. Hij was een tijdgenoot van Johann Sebastian Bach, die inmiddels beschouwd wordt als de 'grotere' componist, terwijl Telemann tijdens zijn leven als belangrijker werd beschouwd. Ter vergelijking met Bach kan men stellen dat Telemann liever het applaus dan de verbazing van zijn publiek oogstte.

(*) Telemann verzocht de Hamburger stadsraad om ontslag, omdat hij de functie van cantor aan de Thomaskirche in Leipzig kon aanvaarden. Daaraan ten grondslag lagen o.a. meningsverschillen met de stadsdrukker die hem niet wilde laten delen in de opbrengsten van Kantate-en Passie tekstboeken. Uiteindelijk won Telemann pas in 1757 de rechtszaak daarover. Omdat hij in een veel te klein huis woonde, in zijn ogen slecht betaald werd en van de kerkeraden geen kantates mocht opvoeren buiten de kerk, solliciteerde hij na de dood van Thomaskantor Kuhnau naar de vacante functie. Hij werd aangenomen, maar dat werd de stadsraad van Hamburg toch te gortig. Men wilde Telemann blijkbaar niet laten gaan en verhoogde onder ander zijn gage met 400 mark, wat in die tijd een aanzienlijke som was. Daarop besloot Telemann in Hamburg te blijven.

Tekst o.a. Wikipedia

Terugblik op het concert d.d. 28 februari 2009 met Yoram Ish-Hurwitz

Andalusië vertolkt in pianospel en filmbeeld

In het kader van de Randmeerconcerten lanceerde de Nederlandse Concertpianist van Israëliëse afkomst Yoram Ish-Hurwitz op 28 februari in "De Dialoog" te Ermelo zijn nieuwe pianocyclus "Iberia" van de Spaanse componist Isaïc Albeniz, die 100 jaar geleden overleed. De "Iberia" is een beroemd meesterwerk dat door Albeniz werd gecomponeerd in Parijs en Nice gedurende de periode van 1905 tot 1908. De cyclus bestaat uit 12 delen, die verbonden zijn met het Spaanse landschap en de flamingocultuur. Tezamen met cineast Jenneke Boeijink en onder regie van Carel Alphenaar werd in Spanje op zoektocht gegaan naar achtergronden en inspiratiebronnen van de cyclus. Filmbeelden en pianospel wisselen elkaar af en versterken de sfeer van Andalusië. De lyriek is betoverend en het stuk blinkt uit in temperament en virtuositeit. Pianist Yoram Ish-Hurwitz weet genoemde sfeer in zijn spel uitstekend te treffen. Zijn pittige, duidelijke spel, maar ook melodieuze passages nemen het publiek mee in zijn voordracht. Zijn gepassioneerde spel is fenomenaal en bewonderenswaardig evenals de kleuring. De compositie is romantisch en weemoedig. Die toon wordt meteen al gezet in het "Evocation" (prelude). De weemoed zou staan voor heimwee, Albeniz verlangde naar Spanje, zijn geboorteland, maar was reeds erg ziek toen hij in Parijs verbleef en "Iberia" componeerde. De filmbeelden, die de cultuur van het land tonen, laten beelden zien van de visserij, een dorpsfeest, spelende kinderen, flamencodans, pratende burens, drijvende boten, enz.

Heel fraai is de kleurrijke processie met muziekcorps voorop, vergezeld door de bevolking. Film en pianospel vormen een eenheid, waardoor het publiek de muziekspecial goed kan volgen en zeker van het briljante pianospel heeft genoten. Van deze uitvoering is reeds een deel op CD verschenen; de tweede CD volgt in het najaar van 2009. Daarbij is gebruik gemaakt van een Steinway-vleugel met een bijzonder mooie klank.

Annette Essers

Overzicht geplande Randmeerconcerten - concertserie 2009/2010

1.	19 september 2009 (zaterdag)	Franciscus Kwartet (+ altviool & cello)	Kasteel De Vanenburg Putten
2.	3 oktober 2009 (zaterdag)	Les Éléments (Franse Barok)	Lukaskerk Ermelo
3.	25 oktober 2009 (zondag)	Timora Rosler, cello Klara Würtz, piano	Catharinakapel Harderwijk
4.	14 november 2009 (zaterdag)	Liza Fertschman, viool Inon Barnatan, piano	Open Haven Zeewolde
5.	29 november 2009 (zondag)	Marieke Schneemann, fluit Bart van Oort, fortepiano	Hotel Vennendal Nunspeet
6.	13 december 2009 (zondag)	The Haque String Variations (strijkkwintet)	Hortel Sparrenhorst Nunspeet
7.	10 januari 2010 (zondag)	Fancy Fiddlers met Paolo Giacometti, piano	Theater Harderwijk
8.	30 januari 2010 (zondag)	La Rondine (blaaskwintet & piano)	Theater De Dialoog Ermelo
9.	14 februari 2010 (zondag)	Bas Verheijden, piano	Hotel Vennendal Nunspeet
10.	27 februari 2010 (zaterdag)	Wyneke Jordans & Leo van Doeselaar, piano	Kasteel De Vanenburg Putten
11.	13 maart 2010 (zaterdag)	Matangi Kwartet & Ralph Rousseau Hein v.d. Geyn	Open Haven Zeewolde
12.	27 maart 2010 (zaterdag)	Felicia v.d. End, fluit Daria van Berken, piano	Lukaskerk Ermelo

Aanvangstijd van de concerten op zondag : 14.00 uur
Overige concerten : 20.00 uur

Agenda 2008-2009

- 1 vrijdag 19 september 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Storioni Trio Amsterdam
- 2 zaterdag 4 oktober 20 uur Ermelo Lukaskerk
Jupiter Strijktrio
- 3 zaterdag 18 oktober 20 uur Zeewolde Open Haven
Devich Trio
- 4 zondag 9 november 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Carla Leurs & Anthony Romaniuk (viool, piano)
- 5 zondag 23 november 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Elisabeth Smalt & Riko Fukuda (viool, fortepiano)
- 6 zondag 14 december 14 uur Nunspeet Hotel De Sparrenhorst
Fancy Fiddlers
- 7 zondag 11 januari 14 uur Harderwijk Cultureel Centrum
Rotterdams Kamerorkest met Johan Noothout (trombone)
- 8 zondag 1 februari 14 uur Ermelo Lukaskerk
Ronald Brautigam (fortepiano)
- 9 zondag 15 februari 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Lavinia Meijer (harp)
- 10 zaterdag 28 februari 20 uur Ermelo De Dialoog
Yoram Ish-Hurwitz (piano)
- 11 vrijdag 13 maart 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Ensemble Oostenrijk-Jansen (sopraan, hobo, cello, klavecimbel)
- 12 zaterdag 28 maart 20 uur Zeewolde Open Haven
Rubens Kwartet

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet dhr. W.J. Bömer	E-mail: info-nunspeet@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 252968
voor Harderwijk dhr. W. Molendijk	E-mail: info-harderwijk@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 421704
voor Ermelo mevr. H. van Manen-Aartsen	E-mail: info-ermelo@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 563634
voor Putten dhr. L. van Wijk	E-mail: info-putten@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 353842
voor Zeewolde dhr. H. W. de Wit	E-mail: info-zeewolde@randmeerconcerten.nl Telefoon: 036 5223272
secretariaat dhr. R.G. Lemmens	E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 415593 Guido Gezellelaan 36, 3842 XM Harderwijk
financiën dhr. H. Berkouwer	E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0577 411242 Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten
concertcoördinator: dhr. R.A. Norg	E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 551703 Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo
publiciteit/perscontacten: dhr. M. de Lussanet	E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl
websitebeheer: concertbrieven: dhr. A.P. Kuiper	E-mail: webmaster@randmeerconcerten.nl E-mail: media@randmeerconcerten.nl
website Randmeerconcerten	www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

Adressen van de concertlocaties:

Ermelo	De Dialoog	Raadhuisplein 4, 3851 NT
Ermelo	Lukaskerk	Landgoed Veldwijk 3853 LC
Putten	Kasteel De Vanenburg	Vanenburgerallee 13, 3882 RH
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED
Harderwijk	Catharinakapel	Klooster 1, 3841 EN
Harderwijk	Cultureel Centrum	Stationslaan 26, 3842 LA
Nunspeet	Hotel Vennendal	Vennenpad 5, 8072 PX
Nunspeet	Hotel De Sparrenhorst	Eperweg 46 8072 DB
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED

Randmeerconcerten

klinken

als kamermuziek in uw oren!

zeewolde harderwijk
nunspeet ermelo putten

randmeerconcerten